

Urad vlade za komuniciranje

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 010-208/2018/2
Datum: 3. 7. 2018

Zadeva: Kodeks obnašanja in poznavanja predpisov inšpektorjem - odgovor
Zveza: Vaš dopis številka 092-139/2018/1, z dne 2. 7. 2018

V zvezi s predlogom št. 9237 za sprejem zakona o postopku, obnašanju proti strankam in poznavanju predpisov in zakonodaje inšpektorjev Ministrstvo za javno upravo uvodoma ugotavlja, da so položaj, pravice in dolžnosti inšpektorjev, pooblastila inšpektorjev, postopek inšpekcijskega nadzora, inšpekcijski ukrepi in druga vprašanja, povezana z inšpekcijskim nadzorom že urejena v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju ZIN) in v posebnih zakonih, če so navedene vsebine za posamezno inšpekcijo urejene drugače.

Ministrstvo za javno upravo je v okviru svojega delovnega področja pristojno za sistemsko urejanje inšpekcijskega nadzora, zato ne more komentirati ugotovitve predlagatelja, da »inšpektorji prevečkrat zlorablajo svojo funkcijo nadzornega organa, saj določene zahteve ponavljajo v nedogled, čeprav niso v skladu z evropsko ali našo zakonodajo«, saj navedbe niso konkretizirane. Pojasnujemo pa, da se v skladu s 3. členom ZIN glede vseh postopkovnih vprašanj, ki niso urejena s tem zakonom ali s posebnim zakonom uporablja Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju ZUP). Inšpektorji pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora izrekajo ukrepe, določene v skladu s tem in s posebnimi zakoni. V smislu spoštovanja načela zakonitosti mora vsako inšpektorjevo ravnanje in njegova odločitev v postopku inšpekcijskega nadzora temeljiti na zakonu ali na zakonu temelječem predpisu. Če odločitve inšpektorjev ne temeljijo na zakonu in so s tem prizadete pravice zavezancev v inšpekcijskih postopkih, so predvidena redna in izredna pravna sredstva kot tudi upravni spor, ki je sodna kontrola zakonitosti dokončnih konkretnih upravnih aktov.

Glede sicer pavšalnih navedb »o nepoznavanju zakonodaje inšpektorjev« Ministrstvo za javno upravo pojasnjuje, da je lahko na podlagi 12. člena ZIN za inšpektorja imenovana oseba, ki ima predpisano izobrazbo v skladu z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, ustrezne delovne izkušnje, določene s predpisi, ki urejajo notranjo organizacijo in sistemizacijo v organih državne uprave in strokovni izpit za inšpektorja, če ni s predpisi o posamezni inšpekciji drugače določeno. Skladno z 12.a členom ZIN mora inšpektor pred začetkom izvajanja inšpekcijskih pooblastil uspešno opraviti strokovni izpit za inšpektorja. Program strokovnega izpita za inšpektorja je določen v Pravilniku o strokovnem izpitu za inšpektorja (Uradni list RS, št. 41/15) z navedbo podrobnejših vsebin v njegovi prilogi.

Sicer je inšpektor javni uslužbenec oziroma uradna oseba s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Glede pravic in obveznosti iz delovnega razmerja zanje velja Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF; v nadaljevanju ZJU), glede vprašanj, ki jih ZJU ne ureja, pa se uporablja Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16 in 15/17 – odl. US, v nadaljevanju ZDR-1). Pogoji za opravljanje dela na uradniških delovnih mestih so poleg splošnih pogojev, ki jih urejajo predpisi s področja delovnega prava, še naziv, smer izobrazbe, funkcionalna in specialna znanja ter posebne sposobnosti, lahko pa tudi drugi pogoji, če tako določa zakon. Poleg tega pa mora javni uslužbenec najpozneje v enem letu od sklenitve pogodbe o zaposlitvi v skladu z 89. členom ZJU po imenovanju v naziv opraviti usposabljanje, na katero ga napoti predstojnik, in ki zajema naslednje vsebine: ustavna ureditev; sistem zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti ter razmerja med njimi; lokalna samouprava; sistem javnih financ; ureditev institucij Evropske unije in njenega pravnega sistema; upravni postopek in upravni spor.

Upošteva se navedene predpise s področja delovnega in uslužbenskega prava, ki veljajo za vse javne uslužbenke, tudi za inšpektorje, Ministrstvo za javno upravo pojasnjuje, da že obstajajo ustrezne pravne podlage za ugotavljanje odgovornosti inšpektorjev v zvezi z opravljanjem njihovega dela. Temeljna obveznost javnega uslužbenca je namreč izpolnjevanje pogodbenih in drugih obveznosti iz delovnega razmerja. Če te obveznosti javni uslužbenec krši, ima predstojnik več možnosti. Tako ZJU kot tudi ZDR-1 urejata različne vrste odgovornosti javnih uslužbencev ter omogočata ustrezno ukrepanje predstojnikov v primeru njihovega neprimerne, nevestnega ali nezakonitega dela. Odškodninsko odgovornost nasproti zavezancu ureja tudi v 37. člen ZIN, ki določa, da država odgovarja za premoženjsko škodo, ki je bila zavezancu ali drugi osebi povzročena s protipravnim dejanjem ali opustitvijo dejanja inšpektorja pri izvajanju nalog inšpekcijskega nadzora, ta pa ima nasproti inšpektorju regresni zahtevek, če je bila škoda povzročena naklepno ali iz hude malomarnosti. Zavezanec ali tretja oseba lahko zahtevata povračilo škode neposredno od inšpektorja le v primeru, ko je škoda nastala zaradi kaznivega dejanja inšpektorja.

Nadalje Ministrstvo za javno upravo pojasnjuje, da način komunikacije inšpektorja z zavezancem ureja ZIN v okviru pooblastil inšpektorjev v 19. členu in v posebnih zakonih. Inšpektor ima pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora pri fizični ali pravni osebi, pri kateri opravlja inšpekcijski nadzor, pravico:

- pregledati prostore, objekte, postroje, naprave, delovna sredstva, napeljave, predmete, blago, snovi, poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov, drugih organizacij in skupnosti ter zasebnikov,
- vstopiti na parcele in zemljišča fizičnih in pravnih oseb,
- pregledati poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo, kadar se vodijo in hranijo na elektronskem mediju ter zahtevati izdelavo njihove pisne oblike, ki mora verodostojno potrjevati elektronsko obliko,
- zaslišati stranke in priče v upravnem postopku,
- pregledati listine, s katerimi lahko ugotovi istovetnost oseb,
- brezplačno pridobiti in uporabljati osebne in druge podatke iz uradnih evidenc in drugih zbirk podatkov, ki so potrebni za izvedbo inšpekcijskega nadzora,
- brezplačno vzeti vzorce blaga in opraviti preiskave vzorcev,
- brezplačno vzeti vzorce materialov in opreme za potrebe preiskav,
- fotografirati ali posneti na drug nosilec vizualnih podatkov osebe, prostore, objekte, postroje, napeljave in druge predmete iz prve alineje,
- reproducirati listine, avdiovizualne zapise in druge dokumente,
- zaseči predmete, dokumente in vzorce v zavarovanje dokazov,
- opraviti navidezni nakup na način, da se po opravljenem nakupu izkaže s službeno izkaznico, če se na ta način lahko ugotovijo znaki prekrška oziroma podatki o kršitelju,
- opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom inšpekcijskega nadzora.

Predlagatelj sicer ne pojasni, s kom inšpektor kontaktira preko telefona, ne da bi se predstavil in v kateri fazi postopka inšpekcijskega nadzora. S tem v zvezi Ministrstvo za javno upravo zgolj pojasnjuje, da ne ZIN in ne ZUP kontakta z zavezancem po telefonu v smislu izvajanja uradnih dejanj v upravnem inšpekcijskem postopku ne urejata.

Upošteva je navedene predpise kot tudi pojasnila s tem v zvezi Ministrstvo za javno upravo meni, da so vsebine iz predloga št. 9237 že urejene. Če predlagatelj ugotavlja nepravilnosti ali pomanjkljivosti v zvezi s konkretnimi inšpekcijskimi postopki predlagamo, da o tem obvesti glavnega inšpektorja, ki je kot predstojnik pristojen in odgovoren za ugotavljanje odgovornosti inšpektorjev v zvezi z opravljanjem njihovega dela, za spremljanje njihovega dela ter ugotavljanje morebitnih kršitev njihovih delovnih obveznosti.

Mag. Igor Kotnik
GENERALNI DIREKTOR